

สารน่ารู้เรื่องน้ำ

โดย ส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วม
สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน

สวัสดีค่ะ พบกับ“สารน่ารู้เรื่องน้ำ” บน website ของกรมทรัพยากรน้ำอีกครั้งนะคะ ซึ่งเรามีเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสาระความรู้ต่างๆ ที่น่าสนใจมาฝากเหมือนเช่นเคยค่ะ คราวนี้พบกับเรื่อง **อุทกภัย** ถ้าหากท่านผู้อ่านมีข้อเสนอแนะ หรือมีเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้กับพวกเราชาว ทน. ก็ส่งข้อมูลมาได้ที่ E – mail Address : chalisa1990@gmail.com พบกันใหม่ คราวหน้ากับเรื่องราวดีๆ มีสาระเหมือนเช่นเคยกับ “สารน่ารู้เรื่องน้ำ” ค่ะ

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

น้ำท่วม เป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่เกิดจากการมีน้ำปริมาณมากในพื้นที่ โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากน้ำฝนที่ตกลงในพื้นที่ที่มีปริมาณมากและตกลงอย่างต่อเนื่อง การมีสิ่งก่อสร้างกีดขวางและปิดกั้นทางไหลของน้ำ ทั้งนี้การเกิดน้ำท่วมจนเป็นภัยธรรมชาติที่เรียกว่า “อุทกภัย” นั้นจะเกิดขึ้นจากปริมาณน้ำที่เพิ่มสูงขึ้น และได้ส่งผลให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในทางกลับกันหากมีปริมาณน้ำที่เพิ่มสูงขึ้น และส่งผลให้ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น ปรากฏการณ์เช่นนี้ นับเป็นเพียงเหตุการณ์น้ำท่วมเท่านั้น ถือว่ายังไม่เกิดอุทกภัย

ดังนั้น การเกิดอุทกภัย จึงมีความสัมพันธ์กับลักษณะทางภูมิอากาศ ได้แก่ หย่อมความกดอากาศต่ำ พายุหมุน ร่องมรสุมหรือร่องความกดอากาศต่ำ ลมมรสุมที่พัดผ่าน รวมทั้งการสร้างสิ่งก่อสร้างของมนุษย์ที่ปิดกั้นทางไหลของน้ำ และการพังทลายของเขื่อนหรือฝายชะลอน้ำที่ส่งผลให้เกิดอุทกภัยจากปริมาณน้ำที่ไหลออกอย่างรวดเร็ว

รูปแบบการเกิดอุทกภัยและผลกระทบ

1. น้ำป่าไหลหลากหรือน้ำท่วมฉับพลัน เกิดจากลักษณะของพื้นที่ที่ไม่สามารถรองรับปริมาณน้ำที่มากเกินไปได้ ประกอบกับลักษณะของพื้นที่ที่มีความสูงชัน จึงเป็นเหตุให้ปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่ด้านล่างมีความรุนแรง สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินและชีวิตของประชาชนได้สูงกว่ารูปแบบอื่น
2. น้ำท่วมขังหรือน้ำล้นตลิ่ง เกิดจากปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่พื้นที่ด้านล่างจำนวนมาก ทำให้การระบายน้ำออกจากพื้นที่มีความล่าช้า รวมไปถึงระบบระบายน้ำที่ไม่มีคุณภาพและการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานปิดกั้นการไหลของน้ำ จึงส่งผลให้น้ำไม่สามารถไหลผ่านได้ตามธรรมชาติและเกิดการท่วมขังในพื้นที่เป็นระยะเวลายาวนานกว่าปกติ

ผลกระทบจากอุทกภัยมีดังนี้

๑. ความเสียหายที่เกิดกระแสน้ำไหลเชี่ยว เช่น ที่พักอาศัยและยานพาหนะเสียหาย มีผู้เสียชีวิต และผู้คนสูญหายจากการพัดพาของน้ำที่ไหลป่า
๒. โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคถูกทำลาย เช่น ระบบประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ และถนน เป็นต้น
๓. ความเสียหายทางเศรษฐกิจ ทั้งในภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ดังเหตุการณ์ในปี ๒๕๕๔
๔. ความเสียหายทางด้านสุขอนามัยจากน้ำ ที่ท่วมขังยาวนาน ส่งผลให้เกิดการระบาดของเชื้อโรค
๕. ความเสียหายทางวิถีชีวิต ที่ทำให้มีความยากลำบาก และมีขีดจำกัดมากกว่าภาวะปกติ

การเตรียมรับมือ

แม้ว่าอุทกภัยจะสามารถคาดการณ์การเกิดได้ แต่การวางแผนเตรียมรับก็มีความสำคัญมาก เพราะอุทกภัยบางรูปแบบ เช่น การเกิดน้ำป่าไหลหลาก การพังทลายของเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ ที่ทำให้เกิดอุทกภัยภายในระยะอันสั้น ทำให้มีเวลาเตรียมการรับมือที่น้อยลงเช่นกัน จากเหตุการณ์อุทกภัยในพื้นที่ที่ผ่านมามาจนถึงมหาอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ความสูญเสียที่เกิดขึ้น อาจไม่ใช่เพียงความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจและชีวิตเท่านั้น แต่ยังเป็นจุดเริ่มต้นของภัยอื่นที่จะตามมา การเตรียมความพร้อมจำแนกออกเป็น ๓ ช่วงระยะเวลาของการเกิดอุทกภัย ได้ดังนี้

ก่อนการเกิดอุทกภัย

การตรวจสอบความพร้อมของที่อยู่อาศัย เช่น สภาพบ้านเรือน การเสริมแนวป้องกันน้ำที่อาจไหลเข้าสู่บ้านเรือน ตรวจสอบสิ่งอุดตันตามท่อระบายน้ำ การย้ายสิ่งของมีค่า เครื่องใช้ไฟฟ้า และเอกสารสำคัญขึ้นที่สูง เพื่อป้องกันความเสียหายและการสูญหาย เตรียมเครื่องอุปโภค บริโภค และยาสามัญพื้นฐานที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ขณะรอรับการช่วยเหลือ การตัดกระแสไฟฟ้าที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการที่ไฟฟ้าวัดไหล การเฝ้าระวังสัญญาณเตือนอุทกภัยและเตรียมการเคลื่อนย้ายบุคคลออกนอกพื้นที่ โดยเฉพาะเด็ก คนชรา และบุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

ขณะเกิดอุทกภัย

ภายหลังเมื่อมีการประกาศสัญญาณเตือนอุทกภัย พึงตรวจสอบความพร้อมก่อนการอพยพออกจากพื้นที่ เช่นการตรวจสอบระบบกระแสไฟฟ้า การเก็บสิ่งของมีคมที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และการระมัดระวังจากสัตว์มีพิษที่หลบหนีเข้าสู่ที่พักอาศัย ในขณะที่เคลื่อนย้ายออกนอกพื้นที่ไปยังพื้นที่สูงหรือพื้นที่พักพิงชั่วคราวที่รัฐจัดเตรียมไว้ ผู้ประสบภัยต้องระมัดระวังในการเดินทางจากสภาพน้ำที่ท่วมสูง ควรสวมรองเท้าที่สามารถป้องกันวัตถุแหลมคม การอาศัยไม้หรือวัสดุสำหรับวัดระดับความสูงของน้ำก่อนการเดินเข้าไปในพื้นที่ หลีกเลี่ยงการเดินทางตามกระแสน้ำ ที่อาจก่อให้เกิดการพัดพาและจมน้ำได้จากกระแสน้ำที่เชี่ยวแรงและปริมาณน้ำที่ท่วมสูง และในขณะที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ปลอดภัยพึงระมัดระวังสุขอนามัยจากการบริโภคอาหารที่ไม่สะอาด โรคระบาดที่มักเกิดขึ้น เช่น โรคฉี่หนู โรคระบาดเกี่ยวกับทางเดินอาหาร ตลอดจนไม่ขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำ เพราะจะก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้

ภายหลังการเกิดอุทกภัย

ก่อนกลับเข้าที่พักอาศัย ควรตรวจสอบสภาพความพร้อมต่อการเข้าที่พักอาศัย เช่น การตรวจสอบฝ้าเพดาน ประตู เครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องใช้ในครัวเรือนให้ปลอดภัย และป้องกันอันตรายจากสัตว์มีพิษ ที่อาจหลบหนีเข้ามาอาศัยในบ้าน ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อเครื่องหนัง ผึ่งบ้าน และพื้นที่เสี่ยงต่อการเป็นแหล่งเชื้อโรคให้พร้อมก่อนการเข้าอยู่อาศัย

ที่มา : <https://www.wefightdisaster.com/flood>